

Třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*) se užívá při mírných depresivních náladách a dalších potížích, často ve formě čaje, tinktury nebo kapslí. Zároveň patří mezi byliny, které mohou významně ovlivňovat účinek některých léků. Proto se lidé při léčbě infekce oprávněně ptají: může třezalka snížit účinnost antibiotik?

Krátká odpověď zní: **u některých léků proti infekcím je interakce možná, ale neplatí, že třezalka oslabuje všechna antibiotika**. Riziko závisí na konkrétním antibiotiku, přípravku s třezalkou i na tom, jak dlouho je člověk užívá. Bez názvu léku nelze bezpečně rozhodnout, zda se kombinace týká právě vás. Vždy proto sdělte lékaři nebo lékárníkovi, že třezalku užíváte.

Proč třezalka ovlivňuje léky

Účinné látky třezalky, zejména hyperforin, mohou v těle aktivovat mechanismy, které urychlí odbourávání nebo vylučování některých léčiv. Patří sem zejména enzymy v játrech, například CYP3A4, a transportní bílkovina P-glykoprotein. Výsledkem může být nižší hladina konkrétního léku v krvi a tím i slabší účinek.

Velikost interakce závisí mimo jiné na obsahu hyperforinu v přípravku. Ten se může mezi čajem, různými extrakty a výrobky značně lišit. Interakce se navíc zpravidla neobjeví okamžitě po jedné dávce: enzymatické změny se rozvíjejí při pravidelném užívání. Po vysazení mohou přetrvávat ještě nějakou dobu, takže pouhé oddělení třezalky a antibiotika o několik hodin nemusí problém vyřešit.

Co víme o kombinaci třezalky a antibiotik

Antibiotika nejsou jedna skupina se stejným způsobem odbourávání. Některá se výrazně opírají o enzymy či transportéry, které třezalka ovlivňuje, jiná téměř vůbec. Proto nelze z jedné známé interakce vyvozovat, že se týká všech antibiotik.

U vybraných antibiotik nebo jiných léků používaných při infekcích se může účinek třezalky projevit změnou jejich koncentrace. Odborné informace k třezalce upozorňují především na léky, jejichž účinnost může být citlivá na aktivaci CYP3A4 či P-glykoproteinu. U některých konkrétních antibiotik jsou ale údaje omezené, nejednotné nebo se týkají spíše teoretického rizika než dobře doloženého klinického selhání léčby.

Prakticky to znamená, že nelze bezpečně říci ani „kombinace [bylinkyprovsechny](#) je vždy zakázaná“, ani „třezalka antibiotika neovlivňuje“. Rozhodující je přesný název přípravku. Lékař či lékárník může ověřit jeho metabolismus a případné doporučení v souhrnu údajů o přípravku.

Situace Co je důležité vědět Užíváte antibiotikum a třezalku pravidelně Ověřte kombinaci u lékaře nebo lékárníka; sdělte název i dávku přípravku s třezalkou. Máte pouze čaj s třezalkou Riziko může být jiné než u koncentrovaného extraktu, ale čaj nelze automaticky považovat za bezrizikový. Antibiotika nezabírají nebo se stav zhoršuje Kontaktujte lékaře. Neměňte dávkování ani antibiotikum sami a nečekejte pouze na to, zda potíže odezní. Užíváte i jiné léky Třezalka může ovlivnit také řadu dalších léčiv, například hormonální antikoncepci, léky po transplantaci či některé léky na srdce.

Ne všechny problémy jsou „slabší účinek antibiotika“

Interakce mezi bylinou a léčivem nemusí vždy znamenat pokles hladiny antibiotika. U některých léčiv je důležitý i opačný problém: zvýšené riziko nežádoucích účinků nebo kombinace účinků na nervový systém. Například u některých léčiv používaných proti infekcím je třeba posoudit jejich konkrétní interakční profil a případné

serotonergní působení. Z toho ale nelze bez znalosti léku vyvozovat, že každá kombinace s třezalkou vyvolá komplikaci.

Varovné příznaky, jako je rychlé zhoršování infekce, vysoká horečka, dušnost, výrazná slabost, alergická reakce nebo silný průjem, vyžadují zdravotní posouzení. Nejde o příznaky, které by bylo možné bezpečně řešit vysazením či přidáním bylinného přípravku.

Tradice versus důkazy

Třezalka má dlouhou tradici užívání a v evropské fytoterapii má své místo. Tradice může být cenným vodítkem při výběru látek, které stojí za odborné zkoumání, sama však nedokazuje, že přípravek účinkuje u každého člověka nebo že je bezpečný v kombinaci s každým lékem.

U lékových interakcí je podstatné, že laboratorní poznatek, hlášení jednotlivého případu a kvalitní klinická studie nejsou stejně silné důkazy. U třezalky jsou interakce s některými léčivy dobře známe, zatímco u konkrétních antibiotik se mohou dostupné údaje lišit. Odborné zdroje proto často doporučují individuální kontrolu místo obecného zákazu všech kombinací.

Je také rozdíl mezi „přírodní“ a „bez rizika“. Rostlinný extrakt obsahuje biologicky aktivní látky. Pokud ovlivňuje enzymy, které zpracovávají léky, může mít klinicky významný účinek i přesto, že se prodává jako bylinný výrobek.

Co znamená regulace EU, EMA a Český lékopis

Evropská léková agentura (EMA) prostřednictvím Výboru pro rostlinné léčivé přípravky (HMPC) připravuje odborné monografie a další podklady pro rostlinné léčivé přípravky. Monografie popisují posuzované léčebné použití, způsob užívání, bezpečnostní omezení a známé nebo očekávané interakce. Jsou důležitým odborným zdrojem, nejsou však osobním doporučením pro každého pacienta ani náhradou informací o konkrétním výrobku.

V Evropské unii mohou být rostlinné léčivé přípravky registrovány různými cestami. U některých přípravků lze využít zjednodušenou registraci tradičního rostlinného léčivého přípravku, pokud jsou splněny příslušné podmínky včetně dlouhodobého tradičního užívání a doložení kvality. Jiné přípravky mohou získat registraci na základě uznaného léčebného použití a odpovídajících údajů. Konkrétní status se proto musí ověřit u konkrétního produktu, nikoli odvozovat pouze z toho, že obsahuje třezalku.

Český lékopis stanovuje odborné požadavky na jakost léčivých látek a přípravků. Lékopisné standardy jsou důležité pro totožnost, čistotu a další parametry suroviny či přípravku. Splnění jakostního standardu však samo o sobě neznamená, že každý výrobek s třezalkou má prokázanou účinnost, ani že je bezpečné jej kombinovat s antibiotiky.

Registrovaný lék není totéž co doplněk stravy

Registrovaný rostlinný léčivý přípravek podléhá hodnocení a regulaci jako léčivo. Na obalu a v příbalové informaci najdete mimo jiné schválené použití, dávkování, kontraindikace a upozornění. Ani registrace ale neznamená, že přípravek nemá interakce; naopak, u třezalky je důležité tato upozornění respektovat.

Doplněk stravy je potravina, nikoli léčivý přípravek. Neprochází stejným předběžným hodnocením léčebné účinnosti jako registrovaný lék. To neznamená, že každý doplněk je nekvalitní nebo nebezpečný, ale spotřebitel by neměl zaměňovat jeho prodej za důkaz účinnosti či ověřené bezpečnosti při současném užívání léků. Obsah extraktu a množství účinných látek se mohou mezi výrobky lišit.

Co dělat, když užíváte obojí

1. **Zkontrolujte název antibiotika** a připravte si obal nebo příbalovou informaci. Nestačí říci jen „beru antibiotika“.
2. **Uveďte přesný přípravek s třezalkou** – název, formu, dávku a jak dlouho jej užíváte. Zmíňte i čaj, tinkturu či kombinovaný doplněk.
3. **Zeptejte se lékaře nebo lékárníka**, zda je pro dané antibiotikum interakce významná a co doporučuje s třezalkou udělat.
4. **Antibiotikum užívejte podle předpisu.** Sami nesnižujte dávku, nevynechávejte ji ani léčbu předčasně neukončujte.
5. **Nepředpokládejte, že stačí přípravky časově oddělit.** Při enzymové interakci nemusí odstup několika hodin stačit.

Pokud třezalku užíváte kvůli náladě, řekněte to také lékaři. Náhlé přerušení léčby nemusí být pro každého vhodné a může být potřeba domluvit jiný postup. Současně platí, že u podezření na významnou interakci má bezpečnost předepsané léčby přednost před samostatným pokračováním v doplňku.

Shrnutí

Třezalka může prostřednictvím jaterních enzymů a transportních bílkovin snížit hladinu některých léků. U antibiotik ale riziko závisí na konkrétní účinné látce a důkazy nejsou pro všechny kombinace stejné. EMA monografie a informace o registrovaném léčivém přípravku pomáhají posoudit známá rizika; Český lékopis se soustředí především na jakostní standardy. Ani tradiční užívání, ani označení „přírodní“ nezaručuje, že interakce nehrozí.

Nejbezpečnější pravidlo: při nasazení antibiotik vždy nahlaste třezalku lékaři či lékárníkovi a nechte ověřit konkrétní kombinaci. Tento text nenahrazuje individuální zdravotní doporučení.

